

Арча муниципаль районы
Сеже авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ

« 30 » март 2021 ел

№ 19

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге Советының 2021 елның 17 февралендәге 18 номерлы “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында” карарына үзгәрешләр кертү турында

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге Уставы нигезендә, Сеже авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затлар милкендә булган жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне рациональ файдалану, саклау һәм яңадан торгызу максатыннан Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге Советының 2021 елның 17 февралендәге 18 номерлы “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында” карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәгә үзгәрешләр кертүгә һәм кушымта нигезендә яңа редакциядә бәян итүгә.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында “Жирлекләр” бүлегендә урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Сеже авыл жирлеге башлыгы

Хамидуллин Р.В.

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Сеже авыл җирлеге Советының
30 март 2021 ел, №19
карарына кушымта

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Сеже авыл җирлеге территориясендә
Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик һәм
юрidik затларның хосусый милкендә булган җирләргә кермәгән
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

Өлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Граждан кодексының 15 ст., Россия Федерациясе Урман кодексының 61, 68, 77 ст., Сеже авыл җирлеге Уставы нигезендә, халыкның экологик иминлеген тәэмин итү максатларында эшләнде һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл җирлеге (алга таба- Сеже авыл җирлеге) территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик затлар милкендә булган җирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибен билгели.

1. Төп төшенчәләр

Өлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Яшел үсентеләр - Арча муниципаль районы Сеже авыл җирлеге территориясе чикләрендә архитектура-планлаштыру һәм санитар-гигиена функцияләрен үти торган газоннар, чөчәкләкләр, агач-куак үсемлекләре (урманнарда, урман питомникларында, плантацияләрдәге агач-куаклардан тыш).

Агач - агач кәүсәсе ким дигәндә 1,3 м биеклектә, 5 см диаметрлы ян ботаклары һәм югарыга үсүче күпьяллык үсемлек.

Авария хәлендәге агач-агач ныклығына һәм тамыр системасына йогынты ясый торган авырулар белән зарарланган агач, шулай ук авыруның ачык билгеләре булмаган, биналарның, корылмаларның, инженерлык коммуникацияләренә, һава линияләренә, шулай ук гражданның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янаган, аерым ботакларын юкка авышуы 45 градустан артып киткән агач.

Куак-туфрак өслеге янында (агачлардан аермалы буларак) таралган һәм үскәч төп кәүсәсе булмаган күпьяллык үсемлек.

Газон-махсус сайланган үлән орлыкларын чөчү белән ясала торган газон-парк корылмаларын утырту өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементы (ГОСТ 28329-89 "шәһәрне яшелләндерү. Терминнар һәм билгеләмәләр").

Чөчәкләк- бер, ике яки күпьяллык чөчәк үсемлекләре утыртылган геометрик яки ирекле формадагы кишәрлек.

Ешлык – ябык сөзәклек ясап, үзлегеннән яки үсентедән үскән агачлар һәм куаклар.

Яшел үсентеләрне юк итү- аларны алыштыру максаты белән яисә авыл хужалыгы объектларында ремонт яки төзелеш эшләрен алып бару зарурилыгы нигезендә башкарыла торган, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан бирелгән рәхсәт нигезендә башкарылган яшел үсентеләрне юк итү.

Яшел үсентеләрнең бәясе, үз параметрлары буенча бәялэнгән агачлар, куаклар, газоннар яки табигый үсемлек берләшмәләренең шартлы яңадан торгызылуына киткән чыгымнар белән билгеләнә. Чыгымнар структурасына, утыртуга бәйле рәвештә, бер тапкыр бирелә торган акчалардан тыш, яшел үсентеләрне карау буенча агымдагы чыгымнар да кертелә.

Яшел үсентеләрне торгызуның чын бәясе - яшел үсентеләрнең һәм яшелләндерү объектларының типик төрләрен (категорияләрен) аларны булдыру һәм карап тоту белән бәйле барлык төр чыгымнарның 1 шартлы агачка, куакка, майдан берәмлегенә, метрга, кв. метрга һәм (яки) башка чагыштырма берәмлеккә күчереп исәпләгәндә суммасы белән башкарылган бәяләү.

Яшел үсентеләрне саклау-яшел үсентеләрне, яшел территорияләрне һәм яшел массивларны булдыруга, саклауга һәм яңадан торгызуга юнәлтелгән хокукый, оештыру, техник һәм икътисадый чаралар системасы.

Яшел үсентеләрне зарарлау- агач-куак үсемлекләре кәүсәсенә, ботакларына, аларның тамыр системасына зыян китерү, җир өсте өлешенә һәм үсемлекләрнең тамыр системасына зыян китерү. Ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, тамырның бөтенлеген бозу, тере туфрак катламының бөтенлеген бозу, яшел үсентеләрне яисә туфракны зарарлы матдәләр белән пычрату, ут төртү һәм башка зыян китерү.

Яшел үсентеләрне юк итү - үсемлекләрнең төпләренә, тамыр системасына зыян китерү, үсешне туктату һәм аларның үлүенә китерә торган зыян салу.

Яшел үсентеләрне законсыз кисү - яшел үсентеләрне рәхсәт документлары булмаган килеш кисү.

Компенсацион яшелләндерү - юкка чыгарылган яисә зарарланган яшел үсентеләр урынына 2 коэффициенты белән яңа үсентеләр утырту.

Компенсация бәясе (торгызу бәясе) - яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән очракта, аларның бәяләре, шул исәптән яшел утыртмалар булдыруга һәм карап тотуга чыгымнарны исәпкә алу өчен билгеләнә торган бәя.

Яшел үсентеләрне саклау буенча махсус вәкаләтле орган- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл җирлеге башкарма комитеты.

Торгызулы яшелләндерү - юк ителгән, киселгән яки зарарланган яшел үсентеләр урынына яңаларын утырту.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

2.1. Арча муниципаль районы Сеже авыл җирлеге территориясендә урнашкан барлык яшел үсентеләр, җир кишәрлекләренең милек формаларына, кайда урнашуларына карамастан, сакланырга тиеш.

2.2. Гражданныр, вазыйфаи затлар һәм юридик затлар яшел үсентеләрне саклау буенча чаралар күрергә, яшел үсентеләрне зарарлауга яки юк итүгә китерә торган законсыз гамәлләр кылмаска тиеш.

2.3. Агротехник чаралар үткәргүгә бәйле яшел үсентеләрне карау эшләре махсус оешмалар тарафыннан әлеге эшчәнлек төре белән шөгыльләнү хокукына лицензия нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.4. Хужалык һәм башка төр эшчәнлек яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыру буенча проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дәрәс белешмәләр булырга тиеш, ә проект документларында, моннан тыш, проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулы бәяләү булырга тиеш.

2.5. Проект документларында төзелә һәм реконструкцияләнгән торган объектларның территорияләрен яшелләндерү мәсьәләсе аерым проект булып тора. Яшел үсентеләр яшәшән тәэмин итү белән бергә яшел территорияләргә һәм яшел массивларны куллану рәхсәт ителми. Яшелләндерелгән территорияләргә үстерү яшелләндерү планы нигезендә башкарыла. Юл-тропик чөлтәрен, төрле билгеләнештәге мәйданчыкларның яшелләндерелгән территориядә урнашу урыннарын үзгәртү бары тик Арча муниципаль районы Сежә авыл җирлегенә башкарма комитеты белән килештерү буенча гына башкарыла.

2.6. Җир кишәрлекләргә белән алыш-бирешләрне теркәгәндә һәм аларга хокук күчкәндә яшел үсентеләрне мәҗбүри исәпкә алу башкарыла. Шулай ук вакытта алар биләгән мәйдан, агач һәм куакларның төр составы һәм яше исәпкә алына, яшел утыртмаларның бәясе РФ Хөкүмәтенен 29.12.2018 ел, № 1730 карары белән расланган методика нигезендә исәпләнә һәм аны җирле бюджетка түләү башкарыла.

2.7. Әлеге Нигезләмә Сежә авыл җирлегенә территориясендә проектлау, төзелеш, ремонт һәм агач-куак кисүгә бәйлә башка эшләр башкаручы барлык граждандарга һәм оешмаларга милек рәвешләренә бәйсез рәвештә кагыла.

2.8. Яшел территорияләргә һәм яшел массивларны яшел үсентеләрне үстерүгә комачаулый торган куллану рәхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләрне (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Авыл җирлегенә территориясендә яшел үсентеләрне рәхсәтсез кисү тыела.

3.2. Авыл җирлегенә территориясендә агачларны һәм куакларны кисү рәхсәт нигезендә башкарыла. Кисүгә рәхсәт авыл җирлегенә башкарма комитеты җитәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

Рәхсәт бирү гариза бирүченең Россия Федерациясенең бюджет системасы бюджетларына салымнар, җыемнар һәм башка түләүләр буенча бурычлары булмаган очракта гамәлгә ашырыла.

3.3. Яшел үсентеләрне кисүгә рәхсәт алу өчен мөрәҗәгать итүче авыл җирлегенә башкарма комитеты җитәкчесе исеменә билгеләнгән рәвештә (1 нче кушымта) хат-заявка бирә, анда үсентенен саны, исеме, аларның торышы, чикләнгән кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләү күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага түбәндәге документлар теркәп бирелә:

3.3.1. Шәхесне таныкый торган документлар;

3.3.2. Вәкаләтле вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ (әгәр мөрәҗәгать итүче исемненән вәкил эш итсә);

3.3.3. Якындагы корылмаларга яисә башка ориентирларга кадәр киселергә тиешле яшел үсентеләр төшерелгән кишәрлек схемасы;

3.3.4. Җир кишәрлегенә Бердәм дөүләт күчәмсез мөлкәт реестрында теркәлмәгән булса, җир кишәрлегенә хокук билгели торган һәм җир кишәрлегенә хокукны раслаучы документларның таныкланган күчәрмәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегәндә габаритларга элгә торган яшел үсентеләрне кискән очракта, расланган проект документациясе;

3.3.6. Кагылган территорияләргә хужалары белән яшел үсентеләрне кисү һәм күчәрәп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Агач утыртканда яисә күчереп утыртканда, инженер челтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен уздыруга ордер ачып килештерү.

3.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты, заявка-хат кәргәннән соң, гариза бирүчегә әлеге эш төрөн үткәрүгә рәхсәте булган махсулаштырылган оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә киңәш итә:

3.4.1. яшел үсентеләрнең санлы исемлеге;

3.4.2. киселергә тиешле агач үсентеләрнең санын, төрөн, категориясен билгеләү максатыннан, үскән яшел үсентеләрне натураль тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач өчен (түләү) бәясен исәпләп чыгару. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маендагы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләр мөрәжәгать итүче хисабына башкарыла.

Рәхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты гариза бирүченең хат-гаризасы нигезендә яшел үсентеләрне табигый техник тикшерү акты, киселгән агач өчен бәяне (түләүне) исәпләп чыгару нигезендә, авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне кисүгә рәхсәт бирү турында күрсәтмә проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкаруга рәхсәт алганда, аның мәнфәгатьләрендә яшел үсентеләр юкка чыгарыган мөрәжәгать итүче, әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләрне кискән өчен түләүләр кертәргә һәм компенсацион яшелләндерү үткәрүне раслый торган документлар тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куакларны кискән өчен түләү гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә гариза бирүче акчалары исәбенә башкарыла. Агачларны кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләр тарафыннан гына рәхсәт ителә.

3.9. Яшел үсентеләрне кисү, төпләү һәм калдыкларны төяү һәм чыгару эшен мөрәжәгать итүче хисабына эш башланганнан соң өч көн эчендә башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Кисү урынына якин урнашкан территориядә газон, яшел үсентеләр зарарланган очракта, эшләр башкаручы, территориянең хужасы һәм контроль органнары белән алар компетенциясә чикләрендә килештереп, әмма зыян китерелгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, аларны мәжбүри рәвештә торгызу эшләрен башкара.

3.11. Агач һәм куакларны бушлай кисү авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда рәхсәт ителәргә мөмкин:

3.11.1. яшел үсентеләрне тәрбияләү өчен, санитар һәм реконструкцияләү буенча кисүләр үткәрү;

3.11.2 авария хәлен һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау;

3.11.3. дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсә булса, торак һәм ижтимагый биналарда яктылыкны каплай торган агач һәм куакларны кисү;

3.11.4. авария тудыра торган (жимерелү куркынычы тудыра торган) агач һәм куакларны кисү.

3.12. Агач һәм куаклар кискәндә раскрежовка һәм калдыкларны транспортировкалау юридик һәм физик зат тарафыннан башкарыла.

Яшел үсентеләрне кисүне гамәлгә ашыручы мөрәжәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацион яшелләндерү үткәрәргә кирәк.

3.13. Авария хәлендәге, коры-сары һәм куркыныч тудыручы яшел үсентеләр 2 нче кушымта нигезендәге акт буенча комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.14. РФ Урман кодексының 20 статьясына тәңгәл рәвештә, хужалык эшчәнлегенә нәтижәсендә үскән яки аны гражданданга яисә юридик затка тапшырганнан соң жир кишәрлегендә табигый рәвештә үскән агач-куаклык аның милкә булып тора, ул аңа ия, файдалана һәм үз милкә белән идарә итә.

3.15. Яшел үсентеләрне рәхсәтсез кисү яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. Агач һәм куакларны рәхсәтсез кисү яисә рәхсәт белән, әмма рәхсәттә күрсәтелгән урында, рәхсәттә күрсәтелгән токымнарны, рәхсәттә күрсәтелгән санда кисмәү;

3.15.2. Ут төртү яисә ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юкка чыгару яки зарарлау;

3.15.3. Кәүсәне божралау яки юну;

3.15.4. Үсеп килгән агач һәм куакларны үсүе тукталганчы зарарлау;

3.15.5. Агачларны һәм куакларны ташландык сулар, химик матдәләр, калдыклар һәм башкалар белән зарарлау;

3.15.6. Корыган агачларны рәхсәтсез кисү;

3.15.7. Үсә торган агачларны һәм куакларны башкача зарарлау.

3.16. Дәүләт урман фондында үскән агачларны һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рәхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлеге Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк итү үзирекле кисү булып тора һәм Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм җинаять җаваплылыгына тартыла. Әлеге Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү авыл җирлеге территориясендә барлык граждандар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәҗбүри.

4. Компенсацион яшелләндерү

4.1. Компенсацион яшелләндерү рәхсәт ителгән кисүләр, яшел үсентеләрне законсыз зарарлау яки юкка чыгару очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү алдагы сезонда, агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен яраклы вакытта, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юкка чыгару факты билгеләнгән вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшелләндерү граждандарның яисә юридик затларның мәнфәгатьләрендә яисә аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел үсентеләр зарарлану яки юкка чыгу очракларында, аларның акчалары исәбенә башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә - компенсацион яшелләндерүгә: юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан 2 коэффицентны белән торгызылырга тиеш.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда яшел үсентеләрне саклау

5.1. Сежә авыл җирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп алып барыла.

5.2. Яшелләндерелгән территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән җирләр, аларның максатчан билгеләнеше белән бәйле булмаган төзелеш эшләре булырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр биләгән җирләрнең башка участкаларында төзелешне оештырганда, проект документларында киселергә тиешле яшел үсентеләрнең бәясе булырга тиеш.

5.4. Арча муниципаль районы территориясендә гражданныр һәм юридик затлар эшчәнлеге экологик закон таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.5. Авыл җирлеге территориясендә гражданнырның һәм юридик затларның эшмәкәрлек эшчәнлеге яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.6. Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм Яшел массивларда сәүдә һәм башка эшмәкәрлек эшчәнлеге, Арча муниципаль районы Сеже авыл җирлеге башкарма комитеты рәхсәтеннән башка эшмәкәрлек эшчәнлеге алып бару өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

5.7. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда, яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда шартлаткыч, утлы һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерергә яки юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

6. Яшел үсентеләрне юк итүдән яки зарарлаудан килгән зыяны каплау

6.1. Яшел үсентеләрне юк итү яки зарарлаудан китергән зыян кире кайтарылырга тиеш. Түбәндәге очраклардан тыш:

- яшел үсентеләрне планлы төзекләндерү;
- яшел үсентеләрне тәрбияви кисү, санитар кисү һәм реконструкцияләү;
- авария хәлендәге агач һәм куакларны кисү;
- ТР ЭЭМ ЮХИДИ күрсәтмәсе буенча юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өчен;
- торак һәм иҗтимагый биналарны яктыртуның норматив таләпләрен тәэмин итү максатыннан;
- гамәлдәге инженерлык челтәрләренең һәм коммуникацияләренең сак зоналарында;
- яшел үсентеләрне үрчетү һәм карап тоту буенча агротехник эшчәнлек өчен махсус бирелгән территорияләрдә;
- авария һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерү өчен;
- янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы күрсәтмәсе буенча.

6.2. Кайтарылырга тиешле зыян күләме, яшел утыртмаларның компенсация бәясеннән чыгып, методика буенча билгеләнә.

6.3. Зарарлы йогынты ясауның төрле төрләре белән китерелгән зыяны бәяләү үткөрү:

- яшел үсентеләрне законсыз зарарлаганда яки юк иткәндә;

- агач һәм куакларны дәрәс кискәндә, үлән үсемлекләрен каты өслекләр белән алмаштырганда;
- проектларга экологик экспертиза үткөрү һәм тормышка ашырыла торган һәм планлаштырыла торган эшчәнлекнең яшел утыртмаларга йогынтысын бәяләү;
- яшелләндерелгән территорияләргә һәм яшел үсентеләргә кагылышлы проектларда әйләнә-тирә табигый мохиткә йогынтыны бәяләү.

6.4. Зыянны түләү башкарма комитет белән килештереп, акчалата яки натураль формада башкарыла.

Акчалата зыянны каплаган очракта, гражданныр яки юридик затлар жирле бюджетка китергән зыянны компенсацияләү бәясе күләмендә акча күчерәләр.

Зыянны кайтаруның табигый формасы булып юкка чыгарылган утыртмалар урынына яңаларын утырту яисә аларны элекке халәتكә китерү тора.

Зыянны табигый рәвештә кайтару махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан зыян китергән зат белән килешү нигезендә яшелләндерү эшләре үткөрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Зыянны табигый рәвештә кайтару зыян китергән зат тарафыннан башкарма комитет рәхсәте белән мөстәкыйль рәвештә башкарылырга мөмкин. Зыян Арча муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан үткөрелгән эшләргә кабул иткәннен соң натураль формада түләнгән дип санала.

6.5. Зыянны теләсә кайсы формада каплау яшел үсентеләргә законсыз зыян китерүдә яки юк итүдә гаепле затларны гамәлдәге законнар нигезендә административ, дисциплинар яки жинаять жаваплылыгыннан азат итми.

7. Яшел үсентеләргә зарарлаган һәм (яки) юк иткән (кискән, юкка чыгарган) өчен жаваплылык

7.1. Шәхси торак төзелешендә гомуми файдаланудагы территорияләрдәге яшел утыртмаларның торышын тикшереп тору беркетелгән территорияләргә чикләрендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Теләсә нинди милек формасындагы предприятиеләргә һәм оешмаларга, үз карамагындагы территориядәге агачларның авария хәлендә булуы ачыкланганда, авария хәлен бетерү буенча чаралар күрергә киңәш ителә.

7.3. Яшел үсентеләргә законсыз зыян китергән һәм (яки) юк иткән өчен гаепле затлар законда билгеләнгән тәртиптә гамәлдәге законнар нигезендә жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла.

8. Әлеге Тәртипнең үтәлешен контрольдә тоту

Әлеге Нигезләмәнең үтәлешен, яшел үсентеләр кисүнең рәхсәт документациясенә һәм яшел үсентеләргә кисүгә бирелгән рәхсәтнамә шартларына туры килүен Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы

Арча муниципаль районы
Сеже авыл җирлеге территориясендә
Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә
һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булган
җирләргә кермәгән
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 1 нче кушымта

Арча муниципаль районы
_____ авыл җирлеге
башкарма комитеты
җитәкчесенә
_____

(оешманың исемең яисә Ф.И.А.И., адресын күрсәтергә)

ГАРИЗА

_____ авыл җирлеге территориясендә агач-куак үсентеләрен
чикле кисүгә

_____ җир кишәрлегендә үскән агачларны, куакларны, агач-куак
үсентеләрен (кирәклесен сызарга) кисүне рөхсәт итүегезне сорыйм.

_____ (оешманың исемең яисә Ф.И.А.И. җир кишәрлегенә хокукның төрен
күрсәтү)

һәм җирдә урнашкан _____

(торак пунктны

күрсәтергә)

Җир кишәрлегендә бар:

агачлар _____ данә

куаклыклар _____ данә.

Җир кишәрлеген үзләштерү һәм төзекләндерү процессында агачны кискән өчен
түләүне гамәлгә ашырырга һәм дендроплан нигезендә агач-куаклыкны
компенсацияләү өчен түләргә бурычлымын.

_____ Ф.И.А.И. (Имза)

Дата _____

Кушымталар:

1. Рөхсәт документациясе.

2. Кисү күздә тотыла торган яшел үсентеләрнең төрен һәм санын төшереп, җир
кишәрлеге планы.

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Сеже авыл җирлеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында

НИГЕЗЛӘМӨГӨ 2 нче кушымта

АКТ

яшел үсентеләрне киселергә тиешле дип тану турында

_____ муниципаль районы _____ авыл җирлеге Башкарма
комитеты

_____ " ____ " _____ ел

Комиссия составы:

1. _____
(Ф. И, А.И., вазыйфа)
2. _____
(Ф.И. А.И., вазыйфа)
3. _____
(Ф. И. А.И., вазыйфа)

яшел үсентеләрне тикшерде.

Тикшерү нәтижәләре түбәндәгечә:

_____
_____
_____
_____

Нәтижәләр:

_____
_____
_____

Комиссия әгъзалары:

_____
(имза) (Ф.И. А.И.)
_____
(имза) (Ф.И. А.И.)
_____
(имза) (Ф.И. А.И.)